

تفکر شیعی
و پدیده‌ی جهانی شدن

www.ketab.ir

دانشگاه عالی دفاع ملی

تهران - ۱۳۹۷

تفکر شیعی و پدیده‌ی جهانی سازی / تهران: انتشارات دانشگاه عالی دفاع ملی، ۱۳۸۸-۳۱۶ ص.

بها: ۱۰۰۰۰۰ ریال

978-600-53914-1-1

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.

جهانی شدن، عرصه فرهنگی، ادیان الهی، انسان شناسی، جهان حقیقی، تشیع، حکمت متعالی

پشت جلد به انگلیسی: Shiism Thought and Globalization Phenomenon

انتشارات دانشگاه عالی دفاع ملی

تهران، ضلع شمالی بزرگراه شهید بابایی، بعد از اتوبان هنگام، دانشگاه عالی دفاع ملی

تلفن: ۲۲۹۷۰۳۴۳ نمابر: ۲۲۹۷۰۳۲۷

پست الکترونیکی: info@sndu.ac.ir

عنوان: تفکر شیعی و پدیده‌ی جهانی سازی

مؤلف: مصطفی ادیب

ویراستار علمی: محمد حیدری

ویراستار ادبی: فرشته مقدس

صفحه آراء و طرح جلد: سیدمجتبی عادل

نمونه خوان: احمد سلمانی قهپازی

حروف نگار: اکبربخشی - حمید قاسمی

ناشر: انتشارات دانشگاه عالی دفاع ملی

بها: ۱۰۰۰۰۰ ریال

چاپ اول ۱۳۹۷

چاپ و صحافی: انتشارات داعا

نشانی اینترنتی: WWW.SNDU.AC.IR

همه‌ی حقوق چاپ و نشر این کتاب محفوظ است.

فهرست مطالب

۱۱	سخن ناشر
۱۳	پیشگفتار
۱۵	مقدمه
۱۹	فصل اول: مفهوم جهانی شدن
۲۱	بخش اول: جهانی شدن مصطلح
۲۱	مقدمه
۲۲	الف. پرسش از مفهوم جهانی شدن
۲۳	ب. مفهوم جهانی سازی
۲۶	ج. نظریات پیرامون منشأ و معنا و مفهوم جهانی سازی
۳۲	د. نتیجه گیری و تعاریف نهایی
۳۲	بخش دوم: پیشینه تاریخی جهانی شدن مصطلح
۳۳	الف. نظرات نسبت به رشد تاریخی جهانی سازی
۳۷	ب. عوامل مؤثر در پیدایش جهانی شدن
۳۸	ج. دیدگاه تک عاملی
۴۱	د. دیدگاه چند عاملی
۴۳	ه. جمع بندی و ارزیابی
۴۳	بخش سوم: جهانی شدن یک فرایند است یا یک طرح
۴۴	الف. نگرش های مبتنی بر مکاتب
۴۴	۱. نگرش کمونیستی
۴۴	۲. نگرش رئالیستی
۴۵	۳. نگرش لیبرالیستی
۴۶	ب. فرار از نام جهانی سازی با پناه گرفتن در زیر نام جهانی شدن
۴۸	بخش چهارم: گذری بر مبانی معرفتی و اجتماعی جهانی شدن مصطلح
۵۴	الف. نسبت بین مدرنیته و جهانی شدن
۶۸	ب. ویژگی های مدرنیته
۶۹	ج. مدرنیته
۷۰	د. ماهیت مدرنیته
۷۲	ه. ویژگی های فاعل شناسا
۷۳	و. تمایز ذهن و عین، ایده و عمل

۷۶	ز. پرسش از ذات در تفکر جدید
۷۹	ح. پرسش از غایت در تفکر جدید
۸۱	بخش پنجم: جهانی سازی در سه عرصه اقتصاد، فرهنگ و سیاست
۸۱	مقدمه
۸۲	الف. جهانی سازی در عرصه اقتصاد
۸۷	۱. قاعده ادغام، اصل محوری در جهانی سازی
۹۱	۲. آزادی گردش سرمایه، آرمان بزرگ نظام سلطه و سرمایه داری
۹۸	ب. جهانی سازی در عرصه ی فرهنگ
۹۸	قرائت های گوناگون از جهانی شدن فرهنگ
۱۰۹	ج. جهانی سازی و عرصه سیاست
۱۱۴	بخش ششم: نظریات مخالفان جهانی شدن مصطلح
۱۲۴	آثار منفی جهانی شدن دید مخالفان
۱۲۵	برخی از آثار و مواضع جهانی سازی
۱۲۶	۱. در عرصه اقتصاد
۱۲۶	الف. جهانی شدن به سوی بحران بقه متوطنه حرکت می کند
۱۲۷	ب. ایجاد شکاف طبقاتی در جوامع
۱۲۸	۲. در عرصه فرهنگی اجتماعی
۱۲۸	الف. فراموش شدن عدالت اجتماعی
۱۲۹	ب. مآثر کردن فرهنگ های محلی - ملی
۱۳۰	ج. تضعیف نظام تأمین اجتماعی
۱۳۱	د. فراری دادن مغزها
۱۳۲	۳. در عرصه سیاسی
۱۳۲	الف. جهانی سازی باعث شکاف در نظام بین الملل است
۱۳۲	ب. حاکمیت دولت - ملت ها را تهدید می کند
۱۳۲	ج. IT عامل تعیین کننده قدرت می گردد
۱۳۴	فصل دوم: جهانی شدن الهی
۱۳۶	مقدمه
۱۳۸	بخش اول: نظریه های عمده پیرامون فرجام هستی
۱۳۸	الف. طیف اول: بدفرجام انگاری
۱۳۹	ب. طیف دوم: خوش فرجام انگاری
۱۴۱	بخش دوم: جهانی شدن الهی از منظر ادیان و مکاتب
۱۴۱	الف: مکاتب و ادیان الهی

۱۴۷	ب: جهانی شدن الهی و دیدگاه غرب
۱۴۹	بخش سوم: ارکان و مبانی فکری، فلسفی جهانی شدن الهی
۱۴۹	الف. فطرت‌گرایی
۱۵۰	ب. عاقبت‌جویی
۱۵۰	ج. کرامت انسانی
۱۵۱	بخش چهارم: انسان‌شناسی جهانی شدن الهی
۱۵۴	الف. انسان، جانشین خداوند
۱۵۵	ب. انسان، جایگاه شناخت
۱۵۸	ج. انسان و معرفت‌شهودی
۱۶۱	د. عدالت، بیار انسان‌محوری معرفتی و وجودی جهانی شدن الهی است
۱۶۲	هـ. جایگاه انسان در نظام آفرینش
۱۶۴	و. خلاصه‌رنتی‌گیری
۱۶۸	بخش پنجم: اصول هستی‌شناسی جهانی شدن الهی
۱۶۹	الف. هستی‌دارای نظام هستی است
۱۷۱	ب. جهان، خدامدار و توحید است
۱۷۴	اصول جهان‌بینی در جهانی شدن الهی
۱۸۱	بخش ششم: ساختار نظام جهانی شدن الهی
۱۸۱	الف. حاکمیت خداوند سبحان
۱۸۲	ب. امامت و رهبری
۱۸۳	ج. امت واحد
۱۸۳	د. قانون واحد
۱۸۴	بخش هفتم: ویژگی‌های جهانی شدن الهی
۱۹۸	بخش هشتم: اهداف جهانی شدن الهی
۱۹۹	۱. عدالت فراگیر جهانی
۲۰۲	۲. حفظ کرامت انسان
۲۰۷	۳. حق‌محوری (خدا‌محوری)
۲۰۸	بخش نهم: برخی از ظرفیت‌های معرفتی حکمت متعالیه صدرایی برای تحقق جهانی شدن...
۲۰۸	مقدمه
۲۰۹	الف. معرفی اجمالی ملاصدرا
۲۱۴	ب. حکمت متعالیه صدرایی
۲۲۵	ج. نتیجه
۲۲۷	بخش دهم: جهانی شدن الهی از منظر برخی آیات قرآن کریم

۲۴۶	بخش یازدهم: جهانی شدن الهی از منظر برخی روایات اسلامی
۲۴۷	الف: جهانی شدن الهی در روایات اسلامی
۲۵۱	ب: نهج البلاغه و تأثیرات تحقق جهانی شدن الهی
۲۵۶	فصل سوم: جمع بندی و نتیجه گیری
۲۵۸	بخش اول: ناسازگاری‌ها و تفاوت‌های اساسی بین جهانی سازی و جهانی شدن حقیقی
۲۷۴	بخش دوم: اصول و راه کارهای اساسی برای نیل به جهانی شدن حقیقی
۲۹۵	فهرست منابع و مآخذ

پیش گفتار:

مهدویت و جهانی شدن، هر دو از جمله مباحث مهم و دغدغه های عصر حاضر است. اعتقاد به ظهور منجی و در معنای عام خود، مهدویت، یک باور دینی فراگیر در بین انسانها بوده است. در ادیان مختلف چنین اعتقادی به نحو ملموس و بارزی تجلی پیدا کرده است و منجی با تعبیری چون «کلکی» و در آیین هندو، «مسیحا» در یهود و مسیحیت، «سوشیانت» در زرتشت و در نهایت مهدی (عج) در فرهنگ اسلامی یاد شده است. چنین دررهایی به رغم تفاوت های خاص خود، در تاکید بر ظهور یک منجی جهت گشودن راهی نو و جدید فراروی انسان در جهت نیل به یک سعادت ابدی، مشترک هستند.

از این رو، مهدویت و منجی گرایی دغدغه تمامی انسان ها در دوران های مختلف تاریخ بوده است. در عصر ما نیز که با اائل انسانی و اجتماعی بیش از پیش فراگیر و جهانی گشته، این مسئله، بسیار حایز اهمیت است.

از سویی وضعیت جهانی شدن با رشد و توری ارتباطات همراه بوده که موجب فشردگی زمان و مکان، همجواری مجازی، کس آمدن، تناسب اجتماعی در طول مکان، کوچک شدن جهان و در نهایت به تعبیر مارشال لوهان، پیدایش «دهکده جهانی» گشته است.

اهمیت چنین وضعیتی برای ما از دو منظر مطرح و حایز اهمیت است.

۱. آنکه ما خواسته یا ناخواسته تحت تاثیر چنین پدیده ای در قرن ۲۱ قرار داریم و بدین جهت شناخت ابعاد آن جهت تنظیم زندگی خویش ضروری خواهد بود.

۲. وجه دوم و مهمتر این پدیده برای ما، نسبت و ارتباط آن با اعتقاد دیرین ما نسبت به مهدویت و ظهور منجی موعود (عج) می باشد. در واقع باور ما به

شکل‌گیری حکومتی جهانی، توسط حضرت مهدی (عج) چنین پرسشی را مطرح می‌سازد که چه ارتباط و نسبتی بین مهدویت و حکومت جهانی حضرت مهدی (عج) با پدیده جهانی سازی وجود دارد؟ و در واقع سؤال اساسی این تحقیق همین است.

برای بررسی جهانی شدن باید:

۱. معلوم کرد که جهانی شدن الهی دارای چه مبانی، ویژگی‌ها، مولفه‌ها و اقتضائاتی است. و آیا این جهانی سازی که ناظر به وضعیت موجود است، با جهانی شدن الهی، منطبق است یا خیر؟
- و بدیهی است که بدون فهم و درک مولفه‌ها، ارکان و ابعاد مختلف جهانی سازی این مقایسه و انطباق امکان‌پذیر نخواهد بود.
۲. گام دوم، شناخت وضع موجود جهان و انطباق آن با ادعاهای جهانی سازی است.

بررسی این موضوع که اظهارات ارفا ران جهانی شدن با واقعیات موجود جهانی چقدر همسویی و هم‌خوانی دارد، در گرو گام سوم است.

۳. گام سوم و نهایی، شناخت ظرفیت‌های دین مبین اسلام، بخصوص مهدویت و تفکر شیعه برای عام‌گرایی جهانی شدن از یک سو و انطباق آن با وضع موجود عالم و جهانی سازی از سوی دیگر است.

نویسنده امید دارد که مطالعه این کتاب بتواند فراز مطلوب را بر ارتقاء و اعتلاء سازمان‌های راهبردی را در کشور فراهم آورد.

جا دارد در این جایگاه از ریاست محترم دانشگاه عالی دفاع ملی و ترغیب معاونت محترم پژوهش و تولید علم دانشگاه و دیگر همکارانشان در بخش تولید و نشر علم که موجب تبدیل این تلاش علمی به کتاب گردید کمال قدردانی و تشکر را نموده و از خداوند منان، توفیقات روزافزون این عزیزان را خواستار شوم.